О. В. Лазарева,

д. е. н., професор, професор кафедри управління земельними ресурсами

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ORCID ID: 0000-0002-1050-7118

А. Ю. Масъ,

Почесний землевпорядник України, старший викладач кафедри управління земельними

ресурсами, Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ORCID ID: 0000-0003-1140-28-17

К. Ю. Борисевич,

заступник директора, Товариство з обмеженою відповідальністю

"Український експертний центр по вимірюванню та оцінці"

ORCID ID: 0000-0001-6246-0668

DOI: 10.32702/2306-6806.2022.1.28

ЄВРОПЕЙСЬКІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЗЕМЛЕУСТРОЮ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

O. Lazareva,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Management

the Landed Resources, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine

A. Mas,

Honorary land surveyor of Ukraine, of the Department of Management

the Landed Resources, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine

K. Borysevych,

Deputy of director, Limited Liability Company "Ukrainian Expert Center

for Measurement and Evaluation", Mykolayiv, Ukraine

EUROPEAN WAYS OF LAND MANAGEMENT DEVELOPMENT IN THE SYSTEM OF LAND RESOURCES MANAGEMENT

Метою статті є вивчення європейських шляхів розвитку землеустрою та обґрунтування перспектив землеустрою в Україні.

Вивчено досвід здійснення землеустрою у таких європейських країнах, як Німеччина, Фінляндія, Італія, Франція, Швеція, Англія, Нідерланди, Португалія.

Європейський досвід ведення землеустрою дозволив обґрунтувати його перспективи і на Україні, основними з яких є обов'язкове ведення землеустрою в інтересах суб'єктів господарювання, розроблення в проєктах землеустрою чіткої системи сівозмін, обґрунтовуватися в них склад земельних угідь, передбачення обов'язкового розміщення елементів інженерної інфраструктури, зосередження зусиль на розробку схем використання землі територій місцевих громад, досягнення високого технологічного рівня розвитку інноваційної системи, впровадження інновацій у землекористуванні, унікальність та ефективність проєктів землеустрою, відповідність вимогам періодичності розміщення культур та кращих попередників, формування конкурентних переваг землекористування, відповідність землеустрою вимогам конкурентоспроможності.

The aim of the article is to study the European ways of land management development and substantiate the prospects of land management in Ukraine.

The article analyzes the experience of land management in European countries such as Germany, Finland, Italy, France, Sweden, England, the Netherlands, Portugal, analyzes its dominant advantages.

It is established that the main ones are the following: lease relations in the interests of land users, environmental protection measures, development of land management concept of spatial development, land

management on the basis of greening, support for the development of rural areas, increase their productivity, gradation of land according to the degree of suitability, territorial land management, combination of land management functions and land management.

The main prospects of land management development in Ukraine are proposed, such as mandatory land management in the interests of economic entities, development of a clear system of crop rotation in land management projects, substantiate the composition of land, providing for mandatory placement of engineering infrastructure, focusing on development of land use schemes for local communities, achieving a high technological level of innovation system development, introduction of innovations in land use, uniqueness and efficiency of land management projects, compliance with the requirements of periodic placement of crops and best predecessors, formation of competitive advantages of land use, compliance of land management with competitiveness.

These guidelines will ensure the inflow of investment in the agricultural sector of the economy, promote rational management and protection of land, environmentally friendly land use, provide attractiveness, taking into account the specifics of a particular area, improve living standards, create conditions for entrepreneurial activity. conditions for efficient land management.

Adherence to these prospects will ensure economic and environmental efficiency of land management of specific land uses, promote the rational use of land resources, as well as allow to form the economy of land management on the basis of balanced sustainable development.

Ключові слова: землеустрій, Європейський Союз, екологобезпечне виробництво, організація території, земельні ділянки, продуктивність землі, інновації, проєкт землеустрою.

Key words land management, European Union, environmentally friendly production, land organization, land, land productivity, innovation, land management project.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

У системі управління земельними ресурсами землеустрій має бути сфокусований не лише на оперативних рішеннях, успішність яких визначається прибутком, а на концепції виживання в майбутньому, яка має ґрунтуватися на засадах інноваційності землеустрою, передбачати здійснення заходів, пов'язаних із землеустроєм, будуватись на основі стратегічних господарських рішень у системі землекористування. Крім того, землеустрій сьогодні має не лише передбачати організацію території з метою впорядкування угідь, що забезпечують еколого-економічну оптимізацію землекористування, а й бути націлений на динамічність стратегії розвитку конкретної території, що забезпечить умову ефективного використання землі, ведення прозорого ринкового обігу, підвищить вартість земельного капіталу.

Землеустрій має бути базисом для формування підґрунтя соціально та еколого-економічного розвитку місцевості, має створювати умови для використання територій, які повинні бути адаптовані під можливості природного середовища та потреби розвитку економіки.

Зазначені позиції і спонукали до вивчення перспектив його ведення в Європі та обґрунтуванні його позицій у сьогодишніх умовах, що і визначило актуальність і своєчасність дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Поняття розвитку землеустрою окреслено у працях багатьох відомих вітчизняних вчених. Так, Третяк А.М. [1] схиляється думки, що землеустрій являє собою дуже різноманітні заходи (технічні, соціальні, екологічні, економічні, правові). Дорош Й.М. [2, с. 9] стверджує, що основою ефективності землеустрою є суспільне виробництво, він повинен бути головним важелем держави в здійсненні земельних перетворень. За словами Любез-

ної І.В. та Гулько Р.Й. [3, с. 107], землеустрій є важливою складовою земельних відносин, а також виконує роль державного механізму в організації сільськогосподарського виробництва та є регулятором суспільних відносин у користуванні, володінні й розпорядженні землею. Грещук Г.І. [4, с. 15] пропонує термін "землеустрій" вживати у випадках, коли йдеться про заходи, спрямовані на регулювання земельних відносин та організацію певних територій.

У Законі України "Про землеустрій" [5] він трактується як сукупність соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональну організацію території адміністративно-територіальних одиниць, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин і розвитку продуктивних сил.

У власних дослідженнях ми торкалися питання обґрунтування інноваційних орієнтирів розвитку землеустрою [6], сьогодні ж спробуємо вивчити перспективи його розвитку в Європі задля окреслення його можливих його векторів розвитку і в Україні.

Отже, розуміння винятковості ролі землеустрою в системі управління земельними ресурсами і зумовила необхідність вивчення аспектів його розвитку в країнах Європи задля обґрунтування його домінантних переваг в Україні.

МЕТА І ЗАВДАННЯ СТАТТІ

Відповідно метою статті є вивчення європейських шляхів розвитку землеустрою та обґрунтування перспектив землеустрою в Україні.

Для досягнення мети вирішено такі завдання:

- вивчення орієнтири розвитку землеустрою у європейських країнах;
- обґрунтуванні перспектив розвитку землеустрою в Україні.

Теоретичною та методичною основою дослідження є монографічні дослідження та наукові публікації провідних вітчизняних і зарубіжних вчених і практиків.

У роботі використано такі методи наукового дослідження як абстрактно-логічний (для теоретичного узагальнення та формування висновків дослідження), аналізу (при оцінці та з'ясуванні особливостей розвитку землеустрою в системі управління земельними ресурсами), графічний (для унаочнення результатів наукового пошуку), узагальнення (при формулюванні висновків щодо перспектив розвитку землеустрою в системі управління земельними ресурсами в українському просторі).

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Поняття сутності землеустрою досліджували ще й на початку ХХ ст. Так, ще в 1910 році професор О.А. Хауке ототожнював поняття "землеустрій" з "процесами чи діями, спрямованими на зміну існуючих земельних відносин, форм власності, якщо при цьому ці зміни зумовлюються суспільною вагою і відбуваються за участю органів державної влади" [7].

У 1949 році Юшков С.В. підтримував думку, що "економічний характер суспільних відносин стосовно розподілу і перерозподілу земель визначає реальну природу землеустрою" [8].

Професор П.Ф. Веденічев стверджував у 1970-х роках, що "основою землеустрою є правильна організація території за розміром площі, складом угідь і формою розташування відповідно до організаційного ладу господарства" [9].

В умовах сьогодення академік С.М. Волков трактує землеустрій як "соціально-економічний процес цілеспрямованої організації території й засобів виробництва, нерозривно пов'язаних із землею" [10].

Ми ж спробуємо дослідити європейські шляхи розвитку землеустрою.

Так, землеустрій у Німеччині [11, с. 28] ґрунтується на тому, що в цій країні заборонено поділення земельних ділянок, використання їх не за цільовим призначенням або непродуктивно, передбачений державний контроль за операціями, пов'язаними з відчуженням, купівлею та продажем земельних ділянок, переважає домінування інтересів орендаря, а не орендодавця землі.

Землеустрій у Фінляндії [12, с. 36] спрямований на те, щоб землевпорядкування входить до функцій державної та місцевої муніципальної влади, землевпорядкування сільських територій орієнтоване на природоохоронні заходи.

Загалом у країнах європейського простору діє землевпорядна концепція (концепція просторового розвитку) [13], яка дозволяє країнам-учасницям ЄС впливати на землеустрій та створює рамки землевпорядкування на рівні ЄС, передбачає не лише такі аспекти усталеності як екологічний, економічний та соціальний, а й гармонійний просторовий розвиток.

В Італії [14] основні орієнтири землеустрою базуються на тому, що введено жорсткі умови екологічного характеру щодо цільового використання земель різних категорій, що визначаються з врахуванням зонування територій, санкції за порушення встановлених правил землекористування.

У Франції [15, с. 81] ключову роль у формуванні земельно-майнових відносин відіграють Земельні банки і фонди. Так, у цій країні створено Агентство з управління земельними ресурсами та розвитку сільських територій (SAFER), яке покликане вирішувати такі завдання, як підвищення продуктивності сільського господарства, підтримка та розвиток сільських територій, захист навколишнього природного середовища, сприяння місцевому розвитку спільно з проектами місцевих органів влади.

У Швеції [16] розвиток землеустрою заснований на тому, що уряд заохочує та мотивує людей селитися у сільській місцевості, а у питаннях, що стосуються інформації про землю, шведська база даних є однією з найефективніших, де суспільство повною мірою забезпечене інформацією щодо меж нерухомої власності, власників, заборон, обмежень, іпотеки та іншої інформації.

В Англії [17, с. 67—69] землеустрій ґрунтується на тому, що всі землі країни поділено на п'ять класів за ступенем продуктивності: землі з дуже незначними обмеженнями для сільськогосподарського використання або без обмежень, землі з помірними обмеженнями, землі середньої якості з обмеженнями, пов'язаними зі складом ґрунту, рельєфу та клімату, землі із серйозними обмеженнями, землі із дуже серйозними обмеженнями. У цій країні планування території здійснюється як і на державному, так і на регіональному та місцевому рівнях влади. У заходах щодо розподілу та перерозподілу земель переважає принцип територіального землеустрою.

У Нідерландах [18, с. 15] землеустрій являє собою основу для перетворення в життя земельної політики держави, реалізація основних засад якої неможлива без поєднання функцій землеустрою та управління земельними ресурсами. Це пояснюється тим, що земля в країні є основним фінансовим активом для населення, а також є основою для ділової активності жителів.

У Португалії [19, с. 49] земельні відносини та розвиток землеустрою ґрунтуються на домінуванні орендних відносин, а для орендарів, що використовують найману працю, мінімальний термін оренди становить 10 років.

Можна було б і далі аналізувати процес розвитку землеустрою в країнах європейського простору, проте обсяг публікації це дещо обмежує, тому вважає за потрібне зупинитись на обґрунтуванні перспектив розвитку землеустрою в Україні.

На нашу думку, однією з таких є організація ведення землеустрою в інтересах землевласників та землекористувачів, що сприятиме раціональному використанню та охороні земель.

У проектах землеустрою має бути розроблена чітка система сівозмін, що повинна бути адаптована до регіональних та місцевих умов, виходячи зі спеціалізації господарств та суб'єктів господарювання на землі.

У рамках проектів землеустрою має обґрунтовуватися склад земельних угідь, розміщення елементів інженерної інфраструктури з періодичним корегуванням та уточненням, виходячи із внутрішніх можливостей. Це дозволить домогтися припливу інвестицій в аграрний сектор економіки, що позитивно впливатиме не тільки на зростання показників економічної діяльності, але й екологічну безпеку землі та якості продуктів харчування.

Крім того, необхідним є зосередження зусиль на розробку схем використання землі територій місцевих громад, у рамках яких будуть розроблятися проекти контурно-меліоративної організації території для кожного суб'єкта господарювання на землі, що позитивно вплине на якість та ефективність землевпорядної документації.

У проектах землеустрою має простежуватися цілісність стратегії використання земель на територіях об'єднаних територіальних громад, мають бути виявлені невизначеності і ризики передбачуваних і непередбачуваних подій у землекористуванні.

Не викликає сумніву, що інноваційна модель розвитку економічної системи як у регіоні, так і в країні в цілому має характеризуватися високим технологічним рівнем. Однак при цьому управління економікою має відповідати вимогам організаційного характеру, щоб дозволило мінімізувати техногенні ризики впровадження нових технологій, а також знизити їх негативний вплив на оточуюче середовище. Отже, суб'єкти господарювання на землі мають бути орієнтовані на по-

Рис. 1. Перспективи розвитку землеустрою в системі управління земельними ресурсами

Джерело: сформовано авторами.

стійний пошук інновацій в управлінні землекористуванням.

Повномасштабні інновації у землекористуванні мають бути орієнтовані на те, що лише способом організації території можна суттєво поліпшити ефекти конкуренції, адаптуватись до нових реалій ринку, забезпечити соціально-економічну та екологічну привабливість з урахуванням специфічних особливостей кожної конкретної території.

Кожен проєкт землеустрою за своєю суттю має бути унікальним за своїми характеристиками, враховувати індивідуальні особливості території місцевої громади, матеріально-фінансовий стан та географічні умови. При цьому суб'єкти господарювання на землі мають максимально задовольняти соціально-економічні потреби при мінімальних на це витратах та дбати про охорону ґрунтів від негативних наслідків господарської діяльності людини.

Проєкт землеустрою має відповідати вимогам періодичності розміщення культур у ньому та кращих посередників. Такий інноваційний проєкт організації території можливо впроваджувати за умови широкого використання теорії адаптивних сівозмін, культури в яких розміщуються не в традиційному алгоритмі — "у просторі і часі", а тільки у часі. При цьому кожне поле або робоча ділянка має виступати в ролі адаптивної сівозміни, що дозволить швидко та своєчасно реагувати на зміни зовнішнього і внутрішнього середовища з метою прийняття відповідних заходів і дій щодо недопущення кризових явищ у землекористуванні.

Розробка проєктів землеустрою має базуватися на таких ключових питаннях: загальна характеристика території місцевої громади, сучасний стан використання земель, обмеження та особливі умови використання земель, проєктні пропозиції та науково обґрунтовані рішення щодо використання та охорони земель. Це доз-

волисть приймати компетентні рішення щодо сучасного стану землекористування та організації території угідь відповідно до природних умов та еколого-економічних чинників, а також надавати конкретні пропозиції щодо організації відповідної території та впорядкування сівозмін.

Після розробки проєктів землеустрою потрібно визначати ефективність землеустрою як за натуральними, так і за вартісними показниками, а також крізь призму інтенсивності використання земель. Ефективність використання землі має передбачати збільшення продуктивного потенціалу земельних ресурсів в умовах зростання продуктивності виробництва та забезпечення населення екологічно чистими продуктами харчування.

Всі управлінські дії щодо використання землі мають прийматися з урахуванням викликів часу та з урахуванням поточної ситуації. Суб'єкт господарювання також має усвідомлювати і те, що система управління земельними ресурсами повинна весь час себе змінювати, щоб відповідати вимогам часу, а також бути адекватною щодо нової ситуації, що може скластися у землекористуванні.

У суб'єктів господарювання на землі має забезпечуватися формування конкурентних переваг землекористування, що повинна передбачати поліпшення стандартів якості життя люде, раціональне використання та охорону земель, а також створення умов для ведення підприємницької діяльності на землі.

Крім того, землеустрій має відповідати всім вимогам конкурентоспроможності, а саме: має передбачати визначення перспективних напрямів спеціалізації, у прийнятті стратегічних господарських рішень має переважати екологічна компонента у діяльності землевласників і землекористувачів, суб'єкти господарювання на землі мають створювати всі необхідні умови для ефективного використання наявних виробничих ресурсів.

Обґрунтовані перспективи розвитку землеустрою для суб'єктів господарювання на землі представлено на рисунку 1.

Дотримання зазначених перспектив забезпечуватиме економічну та екологічну ефективність землеустрою територій конкретних землекористувачів, сприятиме раціональному використанню земельно-ресурсного потенціалу, а також дозволить сформувати економіку землеустрою на засадах збалансованого сталого розвитку.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

У процесі дослідження вивчено досвід здійснення землеустрою у таких європейських країнах: Німеччина, Фінляндія, Італія, Франція, Швеція, Англія, Нідерланди, Португалія, проаналізовані його домінантні переваги, як-от: ведення орендних відносин в інтересах передусім землекористувачів, забезпечення природоохоронних заходів, розвиток землевпорядної концепції просторового розвитку, ведення землеустрою на засадах екологізації, підтримка розвитку сільських територій, підвищення їх продуктивності, градація земель за ступенем придатності, ведення територіального землеустрою, поєднання функцій землеустрою та управління земельними ресурсами.

Європейський досвід ведення землеустрою дозволив обґрунтувати його перспективи і на українських теренах, як-от: обов'язкове ведення землеустрою в інтересах суб'єктів господарювання, розроблення в проєктах землеустрою чіткої системи сівозмін, обґрунтовуватися в них склад земельних угідь, передбачення обов'язкового розміщення елементів інженерної інфраструктури, зосередження зусиль на розробку схем використання землі територій місцевих громад, досягнення високого технологічного рівня розвитку інноваційної системи, впровадження інновацій у землекористуванні, унікальність та ефективність проєктів землеустрою,

відповідність вимогам періодичності розміщення культур та кращих попередників, формування конкурентних переваг землекористування, відповідність землеустрою вимогам конкурентоспроможності.

Подальші дослідження мають базуватися на обґрунтуванні перспектив ведення PEST аналізу в системі управління земельними ресурсами з урахуванням європейської практики.

Література:

1. Третяк А.М. Землеустрій в Україні: теорія, методологія: монографія. К.: Грінв Д.С., 2013. 648 с.
2. Дорош Й.М. Землеустрій як основоположний механізм формування земельних відносин в умовах трансформаційної економіки. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. № 1—2. 2012. С. 6—14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zemleustriy_2012_1-2_4
3. Розум Р.І., Буряк М.В., Вітровий А.О., Волошин Р.В. [та ін.] Геодезія та землеустрій: монографія; за заг. ред. Р.І. Розума. — Тернопіль: ТНЕУ, 2020. С. 107.
4. Грещук Г.І. Організаційно-економічне та правове забезпечення розвитку землевпорядного механізму сталого сільськогосподарського землекористування: монографія. К.: ДКС-Центр, 2018. 308 с.
5. Про землеустрій: Закон України. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/858-15>
6. Лазарева О.В. Інноваційний характер розвитку сучасного землеустрою. Економічний часопис Східно-європейського національного університету імені Лесі Українки. Уклад. А.Г. Ліпич, М.Б. Кулинич. Луцьк: Вежа-Друк, № 1 (13), 2018. С. 81—87. URL: <https://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/113/102>
7. Хауке О.А. Русское землеустроительное законодательство. М.: Типолиграфия В.О. Рихтера, 1910. 158 с.
8. Юшков С.В. Общественно-политический строй и право Киевского государства. Т. 1. М.: Гос. изд-во юрид. л-ры, 1949. 544 с.
9. Веденичев П.Ф. Земельные ресурсы Украинской ССР и их хозяйственное использование. К.: Наукова думка, 1972. 176 с.
10. Волков С.М. Землеустройство: учеб. для студентов высш. учеб. заведений по землеустроительным специальностям. Т. 1: Теоретические основы землеустройства. Москва: Колос, 2001. 496 с.
11. Євсюков Т.О., Мартин А.Г. Концептуальні засади безпечного землекористування. Землеустрій і кадастр. 2010. № 1. С. 26—29.
12. Ібатуллін Ш.І., Степенко О.В., Сакаль О.В. та ін. Механізми управління земельними відносинами в контексті забезпечення сталого розвитку. К.: Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012. 52 с.
13. Європейська комісія: Європейська концепція просторового розвитку (EUREK) EUREK — на шляху до гармонійного та сталого просторового розвитку Європейського Союзу. Люксембург, 1999. 93 с.
14. Ясінецька І.А. Можливості застосування міжнародного досвіду управління земельними ресурсами в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 12. С. 188—192. URL: <http://global-national.in.ua/archive/12-2016/41.pdf>
15. Кустовська О., Мордоус В. Економічні аспекти побудови системи земельно-майнових відносин. Землеустрій, кадастр та охорона земель в Україні: сучасний стан, Європейські перспективи. Матеріали Міжнародної конференції, присвяченої 20-річчю створення факультету землевпорядкування. К.: МПБП "Гордон", 2016. С. 80—83.
16. Ерікссон А. Що робить кадастрову систему Швеції такою особливою та успішною? URL: www.myland.org.ua/index.php?id=610&lang=uk

17. Куйбіда В.С. Збірник "Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи" [Текст] / В.С. Куйбіда, В.А. Негода, В.В.Толкованов. Київ: "Крамар", 2009. 170 с.

18. Попов А.С. Землеустрій — основний механізм проведення консолідації земель сільськогосподарсько-го призначення. Агросвіт. № 10. 2016. С. 12—16.

19. Данкевич А.Є. Розвиток орендних відносин у сільському господарстві. Економіка АПК. 2007. № 7. С. 47—50.

References:

1. Tretyak, A.M. (2013), Zemleustriy in Ukraini theory, Methody [Land Management in Ukraine: Theory, Methodology], Grin D.S., Kyiv, Ukraine.

2. Dorosh, Y.M. (2012), "Land management as a fundamental mechanism for the formation of land relations in a transformational economy", Zemleustriy, kadastr I monitoring zemel, Vol. 1—2, pp. 7—8, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zemleustriy_2012_1-2_4 (Accessed 7 Jan 2022).

3. Rozum, R.I., Buryak, M.V., Vitrovy, A.O. and Voloshin, R.V. (2020), Heodeziia ta zemleustriy [Geodesy and land management: monograph], TNEU, Ternopil: 107.

4. Hreshchuk, H.I. (2018), Orhanizatsiino-ekonomichne ta pravove zabezpechennia rozvytku zemlevporiadnoho mekhanizmu staloho sil's'kohospodars'koho zemlekorystuvannia [Organizational, economic and legal support for the development of a land management mechanism for sustainable agricultural land use], DKS Tsent, Kyiv, Ukraine.

5. The Verhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine "About land management", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/858-15> (Accessed 7 Jan 2022).

6. Lazarieva, O.V. (2018), "Innovative nature of modern land management", Ekonomichny chasopis Shidnoevropeyskogo nacionalnogo universitetu imeni Lesy Ukrainky, vol. 1 (13), pp. 81—87, available at: <https://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/113/102> (Accessed 7 Jan 2022).

7. Hauke, O.A. (1910), Russkoe zemleustroitelnoe proektirovanie [Russian land management design], Tipografia V.O. Rihtera, Moscow, Russia.

8. Ushkov, S.V. (1949), Ob'ektivno-politichesky stroy I pravo Kievskogo gosudarstva [Socio-political system and the law of the Kiev state], vol. 1, Gos. Izd-vo urid. lit-ru, Moscow, Russia.

9. Vedenichev, P.A. (1972), Zemelnye resursy Ukrainskoy SSR i ih hozyaystvennoe ispolzovanie [Land resources of the Ukrainian SSR and their economic use], Naukova dumka, Kyiv, Ukraine.

10. Volkov, S.M. (2001), Zemleustroystvo [Land management], vol. 1, Teoreticheskie osnovy zemleustroystva [Theoretical foundations of land management], Kolos, Moscow, Russia.

11. Yevsukov, T.O. and Martyn, A.G. (2010), "Conceptual principles of safe land use", Zemleustriy I kadastr, vol. 1, pp. 26—29.

12. Ibatullin, S. I. Stepenko, O. V. and Sakal, O. V. (2012), Mekhanizmy upravlinnia zemel'nyimi vidnosynamy v konteksti zabezpechennia staloho rozvytku [The mechanisms of land relations in the context of sustainable development], Derzhavna ustanova "Instytut ekonomiky pryrodokorystuvannia ta staloho rozvytku Natsional'noi akademii nauk Ukrainy", Kyiv, Ukraine.

13. European Spatial Development Concept (EUREK) (1999), Towards a harmonious and sustainable spatial development of the European Union, EUREK, Luksemburg.

14. Yasinets'ka, I.A. (2016), "The possibility of using international experience in land management in Ukraine", Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky, vol. 12, pp. 188—192.

15. Kustovska, O. and Mordous, V. (2016), "Economic aspects of building a system of land and property relations. Land management, cadastre and land protection in Ukraine: current status, European perspectives", Materialy Mijnarodnoy konferencii, prisvyachenoj 20-riccu stvorennia fakultetu zemlevporudkuvahhyya [Proceedings of the International Conference dedicated to the 20th anniversary of the Faculty of Land Management], MPBP "Gordon", Kyiv, Ukraine, pp. 80—83.

16. Erykson, A. (2012), "What makes Sweden's cadastral system so special and successful?", available at: www.my-land.org.ua/index.php?id=610&lang=uk (Accessed 8 Jan 2022).

17. Kujbida, V. S. Nehoda, V. A. and Tolkovanyov, V. V. (2009), Rehional'nyj rozvytok ta prostrove planuvannia terytorij: dosvid Ukrainy ta inshykh derzhav-chleniv Rady Yevropy, [Regional development and spatial planning of territories: the experience of Ukraine and other states of the Council of Europe], Kramar, Kyiv, Ukraine.

18. Popov, A.S. (2016), "Land management is the main mechanism for consolidating agricultural land", Agrosvit, vol. 10, pp. 12—16.

19. Dankevych, A. Je. (2007), "The development of rental land relations in agriculture", Ekonomika APK, vol. 7, pp. 47—50.

Стаття надійшла до редакції 10.01.2022 р.

АГРОСВІТ

www.agrosvit.info

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292